Cena zł. 6.—

PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-RZEMIEŚLNICZY

Rok II. Kraków, 15 marca 1946 Nr. 6

Inicjatywa prywatna wobec upaństwowienia przemysłu

Zaledwie dwa miesiące upłynęły od dnia 3 stycznia 1946 r. kiedy Krajowa Rada Narodowa uchwaliła ustawę o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, a sprawa upaństwowienia przemysłu, wchodząc w stadium realizacji — rozpatrywana jest pod zupełnie nowymi kątami widzenia.

Wszyscy tj. rząd i społeczeństwo zgodni są w tym punkcie, że upaństwowienie nie może być tylko wynikiem gry sił między zwolennikami upaństwowienia a obrońcami inicjatywy prywatnej, lecz musi się oprzeć i wylegitymować zasadami i motywami, które w oczach społeczeństwa mają walor powszechny i obiektywny. Taką właśnie cechę powszechnie uznanej zasady mają te przepisy ustawy, które mówią o upaństwowieniu przemysłów kluczowych tj. kopalni węgla, nafty i przemysłu paliw syntetycznych energii elektrycznej i gazu, hut żelaza i metali oraz fabryk broni, materiałów wybuchowych i samolotów.

Ale zagadnienie upaństwowienia nie sprowadza się wyłącznie do kwestii: upaństwowić czy zostawić w rękach prywatnych. Upaństwowienie bowiem przemysłu zbiegło się w czasie z innymi wydarzeniami gospodarczo-politycznymi o równie doniosłym znaczeniu dla przyszłości gospodarczej Polski a mianowicie: usunięcie kapitału niemieckiego z przemysłu, konfiskata przedsiębiorstw będących własnością Niemców — obywateli polskich, oraz przejęcie na własność przez Państwo wszystkich przedsiębiorstw na Ziemiach Odzyskanych.

W świetle tych wydarzeń upaństwowienie staje się fragmentem bardziej jeszcze szerokiego procesu gospodarczego a mianowicie głębokich przeobrażeń strukturalnych, jakie winny nastąpić w przemyśle. Wyjątkowość i niepowtarzalność sytuacji polega na tym, że nowa struktura gospodarcza w tak znacznym stopniu zależy od myśli i woli ludzi, że trudno znaleźć w nowoczesnej historii odpowiednie wzory i przykłady.

Wyrazem tego „strukturalnego" nastawienia są przepisy ustawy, które całe gałęzie przemysłu rolnego i spożywczego, odbierając z rąk prywatnych, oddają w ręce spółdzielczości. Należy wierzyć, iż zamiarem ustawodawcy nie była tylko zamiana tytułu własności, lub przekonanie, które nam zwykłym ludziom wolno podzielać — o wyższości spółdzielczego zarządu nad prywatnym, ale też przyświecały tu cele dalsze. Takim celem, a można by tylko dyskutować czy i tu cele uświęcają środki, — było zbliżenie przemysłu rolnego do producenta-chłopa przez ustanowienie spółdzielczych organizacji chłopskich — ośrodkami dyspozycyjnymi przemysłu rolnego i spożywczego.

Niestety niektóre przepisy ustawy nie odznaczają się równie jasnym ujęciem, co poprzednio omawiane i zdradzają pewne wątpliwości i wahania ustawodawcy. Jak łatwo było przewidzieć ten brak zdecydowania występuje tam, gdzie należało przeprowadzić wyraźną linię między upaństwowieniem, a pozostawieniem przedsiębiorstw w rękach prywatnych. Jak również było do przewidzenia kryterium zatrudnienia do 50 pracowników, nie może uchodzić nawet za „pierwsze zbliżenie do rozwiązania zagadnienia". Uznała to Krajowa Rada Narodowa stanowiąc, iż:

1. Rada Ministrów określi, jakie kategorie przedsiębiorstw: z wielkiego i średniego przemysłu włókienniczego oraz z przemysłu poligraficznego i drukarń — przechodzą na własność Państwa.

2. Rada Ministrów może podwyższyć dolną granicę 50 pracowników w przemyśle wyrobów niepowszechnego użytku, bądź mało zmechanizowanym, bądź o charakterze pionierskim, lub sezonowym.

3. Rada Ministrów może wyłączyć z upaństwowienia „poszczególne przedsiębiorstwa, albo ich kategorie, lub grupy".

Jak wynika z wyżej przytoczonych przepisów Art. 3 ustawy, dopiero rozporządzenia i uchwały Rady Ministrów przeprowadzą dokładne rozgraniczenie między odcinkiem uspołecznionym a odcinkiem prywatnej inicjatywy.

Rozwiązanie to będzie miało moc prawną w Polsce Centralnej w granicach 1939. Ale istotnie znaczenie tego rozgraniczenia sięga poza pojęcie terytorialne mocy obowiązującej. Ponieważ trudno przypuścić, żeby w Polsce Centralnej kierowano się innymi motywami i kryteriami gospodarczymi niż na Ziemiach Odzyskanych — rozporządzenia i uchwały Rady Ministrów będą stanowiły jednocześnie wskazówkę i zapowiedź, jakie przedsiębiorstwa na Ziemiach Odzyskanych przejdą w ręce prywatne.

W sytuacji jaka się wytworzyła wskutek udzielenia Radzie Ministrów delegacji ustawodawczej do ostatecznego rozgraniczenia przemysłu na odcinki państwowy i prywatny, — na sfery przemysłowo-handlowe spada trudny obowiązek współpracy w przygotowaniu zapowiedzianych przez ustawę rozporządzeń i uchwał

Rady Ministrów. Od tego obowiązku i odpowiedzialności nie powinna się uchylać ani jedna branża przemysłowa, związek, lub stowarzyszenie i ani jeden właściciel, lub kierownik przedsiębiorstwa.

Nie wystarczy tu jednak legitymowanie praw, zasług i uzdolnień inicjatywy prywatnej w kierowaniu i odbudowie przedsiębiorstw, ale potrzebna jest umiejętność „strukturalnego" widzenia rzeczywistości gospodarczej, w której pojedyncze przedsiębiorstwo lub cała wyspecjalizowana branża ma stanowić część umiejętnie wmontowaną w zharmonizowaną całość gospodarczą.

R.

Zjazd Rzemiosł Grupy Spożywczej w Gdańsku

Wojewódzki Zjazd Rzemiosł Grupy Spożywczej w Gdańsku — pierwszy na Wybrzeżu — odbył się we Wrzeszczu w gmachu Szkoły Powszechnej Nr. 17.

Po Mszy św. w kościele parafialnym uczestnicy Zjazdu z pocztami sztandarowymi udali się w pochodzie na miejsce obrad.

Obrady rozpoczęły się w obecności 350 osób, przybyłych z terenu Woj. Gdańskiego i z innych stron Polski, a w szczególności z Woj. Szczecińskiego przybyło około 20 osób na czele z wicedyrektorem Izby Rzemieślniczej w Szczecinie Czesławem Pilarczykiem, oraz jako reprezentantami Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy prezesem Izby Rzemieślniczej Piotrem Godekiem i Dyrektorem Izby Rzemieślniczej Kazimierzem Barciszewskim. Wśród przybyłych znajdowali się również przedstawiciele rzemiosł spożywczych z Torunia, Chojnic itd.

Zjazd zagaił prezes Izby Rzemieślniczej w Gdańsku — Edmund Bernatowicz, witając przedstawiciela Rządu dyr. Michała Szymańskiego, dyr. Izby Skarbowej w Gdańsku J. Kaweł, naczelników Wydz. Przemysłowych, Aprowizacji i Handlu, przedstawicieli partii politycznych, przedstawicieli Izb Rzemieślniczych i Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, przedstawicieli prasy i przybyłych gości. Prezes Bernatowicz w krótkich słowach zobrazował położenie rzemiosła polskiego na Wybrzeżu, które dziś dopiero po sześcioletniej niewoli może zebrać się tak licznie. W ostatniej zawierusze wojennej rzemiosło polskie poniosło liczną ofiarę krwi i życia. Wielu rzemieślników wzięło udział w wojnie, wielu zostało zamordowanych przez okupanta. Tu prezes Bernatowicz wymienił 20 nazwisk wybitnych rzemieślników, organizatorów i członków Zarządu Cechów, którzy zginęli w obozach koncentracyjnych i w powstaniu warszawskim, oraz zostali rozstrzelani przez zbirów hitlerowskich. Pamięć tych rzemieślników uczczono chwilą milczenia.

W dalszym ciągu mówca wskazał na wielkie znaczenie dzisiejszego Zjazdu, który jest pierwszym tego rodzaju zjazdem na ziemiach odzyskanych. Rzemiosło na Wybrzeżu chce żyć, pracować i stworzyć razem z chłopem, robotnikiem i inteligentem pracującym taką potęgę, by wszelkie zakusy na nasze ziemie mogły być odparte.

Na przewodniczącego Zjazdu wybrano jednogłośnie prezesa Bernatowicza.

Do Prezydium Zjazdu powołani zostali: Piotr Godek — prezes Izby Rzem. w Bydgoszczy, Czesław Pilarczyk — wicedyr. Izby Rzem. w Szczecinie, Stanisław Kuczyk — przedst. Cechu Rzeźn. i Wędlin Warszawy, Michał Wierzbicki — prezes Pow. Związku Cechów w Gdańsku, Brunon Benkowski — prezes Pow. Zw. Cechów w Kartuzach, Jerzy Goździk — prez. Pow. Zw. Cechów w Elblągu, Klemens Pomieczyński — starszy Cechu Piekarzy i Cukierników w Gdyni, Tadeusz Swiniarski — przeds. Cechu Piekarzy w Starogrodzie.

Zjazd uchwalił wysłanie depesz do Prezydenta Bieruta, Premiera Osóbki-Morawskiego, Ministra Przemysłu Minca, oraz Ministra Aprowizacji i Handlu Sztachelskiego.

Następnie przemawiał Piotr Godek, prezes Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy.

Po przyjęciu porządku obrad wygłosił referat: **„Gospodarczy rozwój rzemiosła na terenie Wojew. Gdańskiego"** mgr. Stanisław Pukasiewicz — dyrektor Izby Rzemieślniczej w Gdańsku.

Omówiwszy sprawy organizacyjne i trudności związane z uruchomieniem agend Izby, mówca wspomniał, że poważne zniszczenie Województwa Gdańskiego było powodem, że tylko znikoma liczba warsztatów rzemieślniczych nadawała się do objęcia bez wykonania większych remontów. Panujący dotąd brak lokali na warsztaty, powoduje, że mieszczą się one w mieszkaniach prywatnych. Liczba warsztatów wynosi 4500 z czego 3000 warsztatów legalnych a około 1500 nielegalnych. W chwili obecnej tylko warsztaty kowalskie i kołodziejskie są do obsadzenia. Utworzono 27 Komisji egzaminacyjnych mistrzowskich oraz 27 Komisji egzaminacyjnych czeladniczych. Wpłynęło do Izby Rzemieślniczej 953 podań o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego i 523 do egzaminu czeladniczego. Egzaminy mistrzowskie złożyło 493, a czeladnicze 238 kandydatów. W grudniu ub. r. powołany został przez Izbę Rzemieślniczą do życia Instytut Naukowo-Rzemieślniczy w Gdańsku, który zorganizował dotąd kursy: budowlany, mechaniczny, elektromechaniczny, krawiecki-damski oraz instalatorów elektrycznych. W referacie rejestracji umów o naukę rzemiosła zostało zarejestrowanych 114 umów, z czego 50% przypada na rzemiosło piekarskie i fryzjerskie. Na zakończenie mgr. Pukasiewicz powiadomił zebranych, że Izba Rzemieślnicza wystąpiła z inicjatywą w kierunku otwarcia w trzech miastach portowych Wybrzeża: w Gdańsku, Gdyni i Sopocie Bazaru przemysłu ludowego. Zarządy tych miast jednak nie okazały zainteresowania w tej sprawie.

Referat: **„Stan gospodarki mięsnej na Wybrzeżu** wygłosił M. R. Wierzbicki — czł. Tymcz. Zarządu Izby Rzemieślniczej i prezes Pow. Zw. Cechów w Gdańsku.

Po krótkim opisie położenia gospodarki mięsnej na Wybrzeżu, referent przystąpił do scharakteryzowania obecnej sytuacji na tym odcinku. Prawo skupu żywca zostało rzeźnikom odebrane. Z tego uprawnienia korzysta tylko „Rolnicza Centrala Mięsna", w której to instytucji może rzeźnik i wędliniarz zakupywać wyłącznie tylko mięso, gdyż R. C. M. odmawia sprzedaży żywca, co pozbawia rzemiosło koniecznych dla wędliniarza jelit, podrobów, krwi itp. W wypadku zaś gdy rzemieślnik poddaje ubojowi żywe sztuki, firma „Bacutil" zabiera mu oprócz połowy jelit, również i tłuszcz otckowy. Z firmy tej wprawdzie wędliniarz może kupić część jelit, jednak w ograniczonej ilości, w bardzo złym gatunku i po wysokich cenach. Wyniki są takie, że gdy w Lubelszczyźnie 1 kg bitej wagi tłustego wieprza kosztuje 160 zł., to rzeźnik płaci RCM za wieprze, które należałoby jeszcze dokarmiać, 260 zł. za 1 kg. Mięso wołowe w sąsiednich województwach, a nawet i w innych powiatach naszego województwa kosztuje w sprzedaży częściowej około 80—100 zł. za kg., rzeźnik natomiast tutaj musi płacić 140 do 150 zł. za 1 kg. w hurcie. Również bolączką branży mięsnej jest sprawa skór. Referent widzi możność naprawy sytuacji rynku mięsnego w udzieleniu przez Min. Aprowizacji i Handlu zezwolenia na skup żywca w innych województwach powstającej Wojewódzkiej Spółdzielni Cechów rzeźniczo-wędliniarskich.

Referat: **„Stan gospodarczy rzemiosła piekarskiego na Wybrzeżu"** wygłosił Julian Koszlaga, członek Tymczasowego Zarządu Izby Rzemieślniczej w Gdańsku.

Po opisaniu stanu warsztatów na Wybrzeżu, referent przeszedł do spraw rzemiosła piekarskiego w Wo-

jewództwie Gdańskim. Wielką bolączką tego rzemiosła jest niepewność obecnych zarządców piekarń, czy przydział warsztatu nie zostanie cofnięty oraz pomijanie rzemiosła przez instytucje państwowe i samorządowe. Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P. nie zasięga np. zupełnie opinii Izby Rzemieślniczej w sprawach dotyczących Spółdzielni rzemieślniczych, a w Miejskich Radach Narodowych brak jest przedstawicieli rzemiosła. Na terenie Województwa Gdańskiego przejawia ostatnio swą działalność Państwowe Zjednoczenie Młyńskie, które przeprowadza lustracje piekarń i twierdzi, że nawet małe piekarnie przejmie. W Sławnie i Malborku Zjednoczenie to objęło już kilka małych piekarń. W chwili obecnej tylko 3 Instytucje mają prawo zakupu zboża na terenie całego obszaru Państwa Polskiego a mianowicie: „Państwowa Centrala Handlowa", „Społem" i „Państwowe Zjednoczenie Młyńskie". Instytucje te posiadają zorganizowane biura, personel i uprawnienia do przewozu, własny tabor samochodowy, brak im tylko mąki. Natomiast na wolnym rynku mąka jest w dostatecznej ilości. By umożliwić szerokim masom zaopatrzenie się w chleb po cenach przystępnych, rzemiosło piekarskie zakłada własne spółdzielnie. Władze państwowe winny jednak spółdzielniom rzemieślniczym umożliwić bezpośredni zakup surowca u producenta i jego przewóz do miejsca zapotrzebowania.

Tadeusz Jaworski omówił: **„Stan gospodarczy rzemiosła młynarskiego na Wybrzeżu".** Referent w wyczerpujący sposób przedstawił położenie przemysłu młynarskiego, zaliczonego decyzją czynników urzędowych do rzędu rzemiosł. Wskazał na konieczność ścisłego przestrzegania przez czynniki miarodajne art. 5 p. 2 prawa przemysłowego co do wymagania od każdego prowadzącego zakład rzemieślniczy odpowiedniego uzdolnienia zawodowego.

Referat: **„Spółdzielczość rzemieślnicza"** wygłosił przedstawiciel Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P. na Okręg Gdański Szostakowski, który omówił po krótce role spółdzielczości w ogóle, a spółdzielczości rzemieślniczej w szczególności.

Po referatach na temat spraw podatkowych i dzierżawy gruntów poniemieckich rozwinęła się dyskusja nad poruszonymi sprawami.

Następnie rozpoczęły obrady Komisje: 1) rzeźniczo-wędliniarska, 2) piekarsko-cukiernicza i 3) młynarska.

Przewodniczący Zjazdu podał do wiadomości uchwały zatwierdzające Tymczasowe Statuty Wojewódzkich Związków Cechów: Wojewódzkiego Związku Cechów rzeźniczo-wędliniarskich w Gdańsku, Wojewódzkiego Związku Cechów piekarsko-cukierniczych w Gdańsku, Wojewódzkiego Związku Cechów młynarskich w Gdańsku.

Wyniki wyborów do Zarządów poszczególnych Wojew. Związków Cechów przedstawiają się:

Wojew. Związek Cechów rzeźniczo-wędlin. w Gdańsku: Prezes: Michał Robert Wierzbicki, Sopot, I. wiceprezes: Hipolit Rozkowski, Gdynia, II. wiceprezes: Ludwik Frączak, Słupsk. W skład Zarządu jako członkowie wchodzą wszyscy Starsi Cechów, którzy przy najbliższym zebraniu przeprowadzą wybory między sobą.

Wojew. Związek Cechów piekarsko-cukierniczych w Gdańsku: Prezes: Edmund Bernatowicz, Sopot, I. wiceprezes: Klemens Pomieczyński, Gdynia, II. wiceprezes: Stanisław Buczek, Gdańsk, sekretarz: Włodzimierz Szkaplewicz, Sopot, skarbnik: Marian Gulcz, Wejherowo, oraz 5 członków Zarządu: Stanisław Tomaszewski, Wrzeszcz, Franciszek Nijakowski, Słupsk, Bolesław Wiśniewski, Elbląg, Franciszek Stanikowski, Kwidzyń, Józef Janca, Kartuzy.

Wojew. Związek Cechów młynarskich w Gdańsku: Prezes: Hubert Warsz, Oliwa, I. wiceprezes: Tadeusz Jaworski, Kartuzy, II. wiceprezes: Teodor Zientarski, Kartuzy, oraz 5 członków Zarządu: Franciszek Krajewski, Starogard, Jerzy Kwiatkowski, Słupsk, Piotr Czapiewski, Kościerzyna, Żukowski, Oliwa, inż. Henryk Hecht, Sopot.

Zjazd uchwalił rezolucje:

Wojewódzki Zjazd Rzemiosł Grupy Spożywczej w Gdańsku domaga się od władz miarodajnych jak najrychlejszego przekazania rzemieślnikom w długoterminową dzierżawę lub odsprzedania na własność prowadzonych przez nich obecnie zakładów.

W trosce o poziom przemysłu prowadzonego przez rzemieślników, Zjazd domaga się, by każdy zakład rzemieślniczy był prowadzony przez rzemieślnika, posiadającego uzdolnienie zawodowe.

Z uwagi na to, że Państwowe Zjednoczenie Przemysłu Młynarskiego, zamiast zająć się organizacją skupu zboża i dostawą mąki do piekarń, aby obniżyć cenę chleba, lustruje, rejestruje i zapowiada przejęcie nawet małych piekarenek, Zjazd wzywa miarodajne władze o wyjaśnienie kompetencji Zjednoczenia.

Zjazd wzywa o natychmiastowy zwrot dotychczasowym zarządcom nieprawnie zabranych przez Zjednoczenie piekarń;

w sprawie pożyczki na odbudowę oświadczamy, że rzemiosło płaci wyznaczone podatki, a jednocześnie gotowe jest do nadzwyczajnych ofiar, jakimi są pożyczki państwowe. Jednakże rozpisana obecnie pożyczka, a głównie sposób jej płacenia i normy są dla rzemiosła na terenach odzyskanych niewykonalne. Rzemiosło to rekrutuje się z repatriantów, zniszczonych warszawiaków, zdemobilizowanych i powracających z obozów żołnierzy. Zjazd zwraca się do Ministerstwa Skarbu o zastosowanie do wymiaru pożyczki 25% dochodu ustalonego za miesiąc grudzień 1945 r. oraz w miarę potrzeby rozłożenie na raty.

Zjazd domaga się ulg podatkowych dla repatriantów nieobjętych obecnym ustawodawstwem podatkowym;

domaga się zniesienia zakazu wywozu zboża chlebowego wzgl. mąki do powiatów, które nie są samowystarczalne, jak np. powiat Elbląg, który w 2/3 został w czasie działań wojennych zalany wodą;

domaga się udzielenia uprawnień na zakup i transport potrzebnego surowca rzemieślnikom i zrzeszeniom rzemieślniczym;

zwraca się do czynników miarodajnych o wyjaśnienie, który urząd ma kompetencje do przydzielania zakładów rzemieślniczych przemysłu spożywczego;

domaga się dołożenia starań o przyspieszenie przekazania zajętych młynów;

domaga się przydzielania młynów wyłącznie fachowcom;

zwraca się o oddanie w ręce prywatnej inicjatywy młynów zniszczonych, celem odbudowania;

zwraca się o wprowadzenie w przemyśle młynarskim miesięcznych ryczałtowych świadczeń rzeczowych z tytułu pobieranych opłat w naturze (młyńskich) w wysokości przewidzianej Dziennikiem Świadczeń Rzeczowych nr. 26 z dnia 31. 12. 1945 r.;

zwraca się o zniesienie kart przemiałowych po ukończeniu świadczeń rzeczowych.

W zrozumieniu konieczności naprawy sytuacji rynku mięsnego Wybrzeża, żąda zatwierdzenia statutu Spółdzielni Wojewódzkiej i udzielenia jej zezwolenia na skup żywca na terenach innych województw.

Wobec stwierdzenia dowolności w postępowaniu „Bacutilu" Zjazd żąda ścisłego przestrzegania ustalonych norm świadczeń rzeczowych i dostarczenia dostatecznej ilości jelit miejscowym wędliniarzom;

Zjazd żąda ukrócenia handlu mięsem i wędlinami niestwierdzonego pochodzenia w sklepikach, straganach itp.;

żąda sprawiedliwego odbioru skór surowych i przydziału premii skór wyprawnych przez organa Centrali Skór Surowych;

żąda oparcia decyzji o dzierżawach przedsiębiorstw branży mięsnej na opinii np. Wojewódzkiego Związku Cechów, w porozumieniu z Izbą Rzemieślniczą.

Zjazd domaga się udziału przedstawicieli rzemiosła w K. R. N. w radzie wojewódzkiej, powiatowych i miejskich, oraz we wszystkich komisjach, składających się z reprezentantów społeczeństwa.

Następnie Przewodniczący podziękował przedstawicielom Władz Państwowych jako też wszystkim obecnym na Zjeździe za współuczestnictwo i zamknął obrady.

Rzemiosło rzeźnicko-wędliniarskie w Poznaniu w obronie swych interesów gospodarczych

Polski Związek Cechów Rzeźnickich i Wędliniarskich na woj. Poznańskie i Pomorskie w Poznaniu, ul. Masztalarska 8, wystosował do Wojewody poznańskiego dr. Widy-Wirskiego tej treści memoriał:

Od długich tygodni zaistniał zakaz zaopatrywania się rzeźnicko-wędliniarskich warsztatów pracy w żywiec rzeźny bezpośrednio u rolnika, a rzeźnik-wędliniarz chcąc zakupić żywiec rzeźny u rolnika narażony jest na konfiskatę towaru i wysokie kary. Z tej przyczyny powstał długi łańcuch drogiego pośrednictwa, który przyczynił się do poważnej zwyżki cen żywca rzeźnego, a zatem nastąpił wzrost cen za tłuszcze, mięso i jego przetwory.

Rolnicy z tej zwyżki cen nie odnieśli i nie odnoszą żadnych korzyści, przeciwnie — korzystają z niej jedynie pośrednicy, dyktujący ceny za żywiec sprzedawany rzeźnikom-wędliniarzom.

Takim najpoważniejszym, a uprzywilejowanym pośrednikiem dyktującym ceny za żywiec rzeźny jest „Wojewódzka Centrala Spółdzielni skupu i zbytu zwierząt rzeźnych i hodowlanych w Poznaniu", która swe agentury skupu posiada w całym województwie. Wspomniana wyżej Spółdzielnia popierana przez Władze Wojewódzkie i Starościńskie wyrządziła dotąd dużo złego tak rzemieślniczym warsztatom pracy jak i ogólnej gospodarce krajowej. Wyrządziła ona i wyrządza zło rzemieślniczym warsztatom pracy dlatego, że uzyskaniem przywileju władania rynkiem zwierzęcym na prawie wyłączności podcina zupełnie prywatną inicjatywę rzemiosła i godzi w byt samodzielnych warsztatów pracy. Nie płaci ona równomiernych podatków i świadczeń, jakie płacą nasze rzeźnicko-wędliniarskie warsztaty pracy, a wyzyskując swoje uprzywilejowane stanowisko, przyczynia się do powolnej lecz pewnej likwidacji tychże warsztatów pracy. Wyrządza ona zło ogólnej gospodarce krajowej, gdyż rolnik producent otrzymuje zbyt niskie ceny za żywiec rzeźny w stosunku do cen płaconych za ten żywiec przez rzeźników-wędliniarzy na targowicy poznańskiej. Na prowincji, rzęźnik-wędliniarz mając możność zakupienia sztuki żywca od rolnika — oczywiście za zgodą oddziału Spółdzielni — musi uiścić opłatę (haracz) na rzecz tej Spółdzielni nie raz do 10% od wartości danej sztuki żywca.

Od chwili uzyskania przez tę Spółdzielnię monopolu na skup i sprzedaż żywca rzeźnego, ceny żywca podniosły się przeszło o 100%. Rozpiętość zaś cen za żywiec rzeźny wyraża się w cyfrach jak np.:

Trzoda chlewna u rolnika od 100—140 zł za kg. żywca;

Na targowicy poznańskiej od 180—220 zł. za kg. żywca.

Jasno więc wynika, że sumy obciążeń żywca rzeźnego, będące różnicą między ceną płaconą rolnikom, a ceną targowiskową, płyną do rąk uprzywilejowanego pośrednictwa.

Uprzywilejowanie zatem tejże Spółdzielni przez Władze Wojewódzkie jest dla rzemiosła naszego niezrozumiałe.

Jedynie przez bezpośrednie zbliżenie rolnika do rzeźnika-wędliniarza, jako fachowego przetwórcy zwierząt rzeźnych, zagwarantuje się rolnikowi godziwą cenę za żywiec rzeźny a konsument otrzyma przez to tańszy produkt pierwszej potrzeby, jak tłuszcz, mięso i jego przetwory.

W związku z zabagnioną gospodarką na rynku żywca rzeźnego łączy się i dalsza sprawa — „Targowiskowej Komisji nadzorczej i notowań cen w Poznaniu".

Od kilku miesięcy Cech Rzeźnicko-Wędliniarski w Poznaniu zabiega daremnie w Województwie o powołanie tej Komisji do życia. Istniała ona przez długie lata przed wojną i spełniała rolę wskaźnika cen, płaconych za żywiec rzeźny na Targowicy Poznańskiej.

Zawód rzeźnicko-wędliniarski zajmując obywatelskie stanowisko uważa, że należy ujawniać ceny płacone za żywiec rzeźny i dlatego woła i doprasza się o wznowienie działalności tej „Targowiskowej Komisji". Gdyby wspomniana Komisja dziś czynną była, to o wiele dobitniej zostałyby uwypuklone dysproporcje między cenami płaconymi rolnikom, a cenami narzuconymi za żywiec rzeźny przez Spółdzielnię rzeźnikom-wędliniarzom.

Obciążenie zatem sztuk żywca rzeźnego jest niepomierne.

Reasumując powyższe, prosimy uprzejmie Obywatela Wojewodę o wydanie zarządzenia:

by rzeźnicy-wędliniarze, jako fachowi przetwórcy zwierząt ubojowych mogli się zaopatrywać w żywiec rzeźny bezpośrednio u rolników, a przez to mieli możność oddać jak najtaniej produkt swego przetwórstwa konsumentowi;

by natychmiast podjęła swą działalność „Targowiskowa Komisja nadzorcza i notowań cen w Poznaniu".

Dekret

z dnia 8 stycznia 1946 r.

o podatku dochodowym

Dział I.

Obowiązek podatkowy.

Art. 1. (1) Obowiązkowi podatkowemu podlegają osoby fizyczne, prawne oraz spadki wakujące (nieobjęte).

(2) Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe podlegają obowiązkowi podatkowemu a mianowicie każde przedsiębiorstwo oddzielnie niezależnie od tego, czy ma odrębną osobowość prawną.

Art. 2. (1) Przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego, nie objęte planem gospodarczym Państwa (art. 34), a nadto spółdzielnie należące do związku rewizyjnego, podlegają opodatkowaniu według przepisów działu II.

(3) Podatnicy, poza wymienionymi w ust. (1) i (2), podlegają opodatkowaniu według przepisów działu II od dochodu, a nadto według przepisów działu III.

Art. 3. 1) Obowiązek podatkowy jest nieograniczony lub ograniczony.

(2) Nieograniczony obowiązek podatkowy obejmuje dochód ze wszystkich źródeł (art. 8) bez względu na miejsce ich położenia.

(3) Ograniczony obowiązek podatkowy obejmuje dochód ze źródeł wymienionych w ust. (5).

(4) Nieograniczonemu obowiązkowi podlegają:

1) osoby fizyczne, mające na obszarze Rzeczypospolitej miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu,
2) spadki wakujące (nieobjęte) po osobach wymienionych w punkcie poprzednim,
3) osoby prawne, których siedziba lub zarząd znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej,

Art. 4. (1) Obowiązek podatkowy rozpoczyna się z chwilą osiągnięcia przychodów ze źródeł wymienionych w art. 8 i w art. 3 ust. (5) pkt. 1).

(3) Obowiązek podatkowy kończy się z upływem roku podatkowego, w ciągu którego ustał przychód ze źródeł wymienionych w art. 8 i w art. 3 ust. (5) pkt. 1).

(4) W razie śmierci podatnika podatek wymierza się na imię zmarłego podatni-

ka od dochodu uzyskanego przed śmiercią.

Art. 5. Dochód osób fizycznych i spadków wakujących (nieobjętych) wymienionych w art. 3 ust. (4) pkt. 1) i 2) ze źródeł wyszczególnionych w art. 3 ust. (5) pkt. 1), znajdujących się poza obszarem Rzeczypospolitej, wyłącza się od opodatkowania, jeżeli będzie udowodnione, że podlegają one tam podatkowi tego samego rodzaju i jeżeli właściwe obce państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów ze źródeł położonych na obszarze Rzeczypospolitej.

Zwolnienia podmiotowe.

Art. 6. Od podatku dochodowego wolne są:

6) osoby prawne, których dochód zgodnie ze statutem jest obracany w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, wyznaniowe, opieki społecznej i dobroczynne; osoby te podlegają jednak obowiązkowi podatkowemu z tej części dochodu, która uzyskały z przedsiębiorstw obliczonych na zysk.

7) związki zawodowe, których dochody osiągane z działalności statutowej obracane są w całości na cele przewidziane w statucie,

8) osoby, podlegające podatkowi gruntowemu, jeżeli obok gospodarstwa rolnego bądź wcale nie mają innych źródeł przychodów, wymienionych w art. 8. bądź też jeżeli dochód roczny z tych źródeł nie przekracza kwoty dochodu zwolnionej od podatku w myśl art. 14.

Dział II.

Przedmiot opodatkowania.

Art. 7. (1) Przedmiotem opodatkowania jest dochód.

(2) Dochodem jest suma nadwyżek z poszczególnych źródeł przychodów po potrąceniu niedoborów z pozostałych źródeł (art. 8 ust. (2) pkt. 6) i po odliczeniu wydatków szczególnych (art. 12).

Art. 8. (1) Nadwyżką lub niedoborem ze źródła przychodów jest różnica między sumą przychodów z tego źródła (art. 9) a kosztami ich uzyskania (art. 10).

(2) Źródłami przychodów są:

3) przedsiębiorstwa,

4) zajęcia zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych z wyjątkiem wynagrodzeń za pracę,

(4) Zasady szacowania różnicy cen sprzedaży i zakupu przedmiotów i praw majątkowych ustala Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 9. (1) Przychodami są pieniądze lub wartości pieniężne rzeczywiście otrzymane z jednego ze źródeł przychodów określonych w art. 8 i w art. 3 ust. (5) pkt. 1), jak również wartość użytkowa tych źródeł lub ich części, jeżeli są użytkowane przez podatnika lub członków jego rodziny w przypadku łącznego opodatkowania (art. 15).

(2) U podatników, prowadzących księgi handlowe, należy się kierować zasadami księgowości, t. j. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć, oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze nie poniesiono, jeżeli odnoszą się do danego roku rachunkowego.

(3) Wartość pieniężną przychodów w naturze oblicza się według przeciętnych cen rynkowych z okresu opodatkowania w miejscu, w którym znajduje się źródło tych przychodów.

Art. 10. (1) Kosztami uzyskania przychodów z poszczególnego źródła są wszelkie koszty ponoszone w celu osiągnięcia. zachowania lub zabezpieczenia przychodów z wyjątkiem kosztów, wymienionych w art. 11. Są przeto również kosztami uzyskania:

1) prawidłowe coroczne odpisy na zużycie; co do terminowych praw majątkowych nabytych odpłatnie, odpisy te powinny być obliczane w stosunku do wartości i czasu korzystania; wartość przedmiotów podlegających zużyciu należy przyjąć dla celów obliczenia wysokości odpisów na zużycie według norm ustalonych w tym celu przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia,

2) straty częściowe lub całkowite na przedmiotach majątkowych, służących do osiągnięcia, zachowania lub zabezpieczenia przychodów,

3) składki na rzecz związków zawodowych lub grup gospodarczych, do których podatnik należy,

4) odsetki od długów i oparte na szczególnych tytułach prawnych renty i trwałe ciężary,

5) podatki i inne daniny publiczne wraz z dodatkami za zwłokę z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych oraz składki ubezpieczeniowe, przypadające z danego źródła przychodów.

(2) Koszty uzyskania są potrącalne tylko w tym roku podatkowym, w którym zostały poniesione. Prowadzący księgi handlowe mogą jednak jednorazowo odpisać całkowitą wartość przedmiotów, których zwykły okres zużycia nie przekracza lat pięciu lub których koszt nabycia nie przekracza 5.000 zł. Odpisania te mogą być dokonane wyłącznie w tym roku podatkowym, w którym przedmioty zostały nabyte.

Art. 11. Nie uważa się za koszty uzyskania przychodów:

1) wydatków na nabycie, powiększenie lub ulepszenie źródła przychodów; wydatki te jednak należy uwzględnić przy ustalaniu nadwyżki ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, i to bez względu na czas ich poniesienia,

2) wydatków na umorzenie długów oraz kapitałów włożonych w źródło przychodów przez osoby z niego korzystające.

3) wydatków na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny, chyba że są stale zatrudnieni w gospodarstwie rolnym podatnika albo też w jego przedsiębiorstwie,

4) procentów od własnego kapitału włożonego przez podatnika w źródło przychodów,

5) kwot rozdzielonych przez osobę prawną między udziałowców i akcjonariuszów tytułem: a) udziału w zyskach lub dywidend, b) procentów i wynagrodzeń za udzielone pożyczki lub oddane do użytkowania wkłady niepieniężne, jeżeli te procenty i wynagrodzenia przekraczają normy, jakie będą w tym względzie określone w rozporządzeniu Ministra Skarbu.

6) kosztów uzyskania przychodów ze źródeł znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej lub za granicą, jeżeli dochody z tych źródeł w ogóle nie podlegają opodatkowaniu albo są zwolnione od podatku z mocy niniejszego dekretu lub przepisów szczególnych,

7) wydatków na podatek dochodowy, nadzwyczajny podatek od wzbogacenia wojennego, podatek od spadków i darowizn i innych podatków osobistych wraz z należnościami ubocznymi i kosztami egzekucyjnymi,

8) grzywien i kar pieniężnych wraz z należnościami ubocznymi i kosztami egzekucyjnymi,

9) nadwyżek kwot pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń osób, które biorą udział w zarządzie przedsiębiorstwa bądź należą do składu rady nadzorczej, komitetu dyskontowego i komisji rewizyjnej lub działają z ich ramienia, bądź są upoważnione do samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa, jak również innych pracowników umysłowych na stanowiskach kierowniczych ponad normy, które ustali rozporządzenie Ministra Skarbu z uwzględnieniem rodzaju i rozmiaru przedsiębiorstw, wysokości kapitału i obrotu,

10) ofiar wszelkiego rodzaju,

11) funduszów rezerwowych wszelkiego rodzaju z wyjątkiem wymienionych w art. 13 pkt. 9) i 10).

Art. 12. (1) Wydatkami szczególnymi są:

1) oparte na tytułach prawnych renty i trwałe ciężary — jeżeli nie są kosztami uzyskania (art. 10) — z wyjątkiem świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania wolnych od podatku w myśl art. 13 pkt. 2,

2) opłaty z tytułu ubezpieczenia osobowego podatnika i będących na jego utrzymaniu małżonka i dzieci do wysokości 3.000 zł. rocznie za każdą ubezpieczoną osobę, jeżeli opłaty te zostały uiszczone polskim zakładom ubezpieczeniowym lub zagranicznym dopuszczonym do działalności na obszarze Rzeczypospolitej.

Zwolnienia przedmiotowe.

Art. 13. Wolne od podatku są:

1) udziały w zyskach lub dywidendy (art. 11 pkt. 5 lit. a), jeżeli są wypłacane przez osobę prawną, której siedziba lub zarząd znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej,

2) przychody na pokrycie kosztów utrzymania otrzymane od zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej osób fizycznych,

3) wygrane loteryjne i losowe, z wyjątkiem wygranych uzyskanych na losy niesprzedane przez osoby trudniące się sprzedażą losów loteryjnych,

4) zapomogi z funduszów publicznych i zrzeszeń zawodowych na popieranie nauki, kultury i sztuki,

5) stypendia dla młodzieży kształcącej się w zakładach naukowych,

6) nadzwyczajne przychody w postaci spadków, legatów, darowizn i posagów,

7) kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia na życie,

8) kwoty otrzymane z tytułu spłaty wierzytelności,

10) u podatników, prowadzących księgi handlowe, zyski księgowe, powstające przez to, że podatnik uzyskał od wierzycieli całkowity lub częściowy opust z długów w celu uzdrowienia stosunków majątkowych, nadwyrężonych przez poniesione straty, oraz rezerwy przeznaczone na pokrycie należności, których nieściągalność została udowodniona lub uprawdopodobniona. Warunki, pod którymi wspomniane zyski i rezerwy są wolne od podatku, określi rozporządzenie Ministra Skarbu.

Podstawa opodatkowania.

Art. 14. (1) Opodatkowaniu podlega dochód (art. 7) przekraczający 12.000 zł., a osiągnięty w ciągu roku podatkowego.

Art. 15. (1) Do dochodu małżonka dolicza się dochód drugiego małżonka sądownie nierozłączonego. Wymiaru dokonuje się w tym przypadku na imię męża.

(2) Dochody krewnych zstępnych dolicza się do dochodu krewnego wstępnego, jeżeli mu służy prawo pobierania pożytków ze źródeł przychodów tych zstępnych.

Art. 16. (1) Dochody z udziału w spółce jawnej, wspólnej własności, wspólnym posiadaniu lub wspólnym użytkowaniu, opodatkowuje się osobno dla każdego uczestnika w stosunku do jego udziału. W braku przeciwnego dowodu przyjmuje się, że udziały są równe.

Art. 17. (2) Jeżeli przewidziane w ust. (1) ustalenie kwoty dochodu na podstawie ksiąg handlowych natrafia na trudności, wówczas dochód będzie ustalony na podstawie innych dowodów.

Wysokość podatku.

Art. 18. (1) Podatek wymierza się według następującej skali:

Stopień dochodu	Kwota dochodu ponad	do	stopa podatku %
1	12.000	18.000	1
2	18.000	24.000	1,5
3	24.000	30.000	2
4	30.000	36.000	2,5
5	36.000	42.000	3
6	42.000	48.000	4
7	48.000	54.000	5
8	54.000	60.000	6
9	60.000	70.000	7
10	70.000	80.000	8
11	80.000	90.000	9
12	90.000	100.000	10
13	100.000	110.000	11
14	110.000	120.000	12
15	120.000	130.000	13
16	130.000	140.000	15
17	140.000	160.000	17
18	160.000	180.000	19
19	180.000	200.000	21
20	200.000	240.000	23
21	240.000	280.000	25
22	280.000	320.000	27
23	320.000	360.000	29
24	360.000	400.000	31
25	400.000	450.000	33
26	450.000	500.000	35
27	500.000	550.000	37
28	550.000	600.000	39
29	600.000	700.000	41
30	700.000	800.000	43
31	800.000	900.000	45
32	900.000	1.000.000	47

(2) Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało mniej niż zostaje z najwyższego dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

(3) Jeżeli po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostaje z dochodu ustalonego do wymiaru podatku mniej niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad kwotę najwyższego dochodu wolnego od podatku.

Art. 19. (1) Spółdzielnie o znaczeniu ogólnogospodarczym, z wyjątkiem spółdzielni kredytowych, należące do związku rewizyjnego, opłacają podatek o 25% niższy od podatku przypadającego według skali z art. 18 jednak nie przekraczający 33⅓% dochodu.

Art. 21. (1) Jeżeli podatnik ma na utrzymaniu więcej niż dwoje dzieci, podatek obniża się o 25%, jeżeli ma więcej niż czworo dzieci podatek obniża się o 50%. Całkowite zwolnienie od podatku następuje wtenczas, jeżeli podatnik ma więcej niż 6-cioro dzieci na utrzymaniu.

(2) Zniżka, o której mowa w ust. (1), odnosi się tylko do tych podatników, których dochód nie przekracza 120.000 zł rocznie, z wyłączeniem podatników, o których mowa w art. 14 ust. (4).

(3) Za dzieci uważa się nieletnie dzieci ślubne, nieślubne, przysposobione i pasierbów do lat 18. jeżeli nie posiadają własnych źródeł dochodu.

(4) Ta sama zniżka przysługuje również na dzieci starsze, pobierające naukę lub odbywające praktykę zawodową, do ukończenia przez nie 24 roku życia, jeżeli nie posiadają własnych źródeł dochodu.

(5) Jeżeli podatnikiem jest kobieta, ulga, o której mowa w ustępach poprzedzających, następuje: w rozmiarze 25%, gdy ma na utrzymaniu więcej niż jedno dziecko, w rozmiarze 50%, gdy ma na utrzymaniu więcej niż troje dzieci. Całkowite zwolnienie następuje, gdy ma na utrzymaniu więcej niż czworo dzieci.

Art. 22. Podatek podwyższa się:

1. o 20% dla podatników w wieku ponad 18 lat, nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzymaniu dzieci i osiągających dochód ponad 60.000 zł rocznie;

2. o 10% dla podatników żonatych lub zamężnych od lat przeszło dwóch, lecz nie mających na utrzymaniu dzieci, jeżeli podatnicy ci osiągają dochód ponad 80.000 zł rocznie.

Art. 23. Nadzwyczajne okoliczności osłabiające zdolność płatniczą podatnika np. długotrwała choroba, nieszczęśliwy wypadek, śmierć pozostającego na utrzymaniu podatnika członka rodziny, koszty związane z urodzeniem dziecka itp. mogą być podstawą do zmniejszenia podatku i zaliczek na podatek.

Płatność podatku.

Art. 24. (1) Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w drodze rozporządzenia obowiązku wpłacania zaliczek na podatek dochodowy dla wszystkich lub niektórych grup podatników.

(2) Podatnicy, którzy w terminie składania zeznań podatkowych o dochodzie zeznania te złożyli, powinni w tymże terminie uiścić dalszą zaliczkę na podatek w wysokości różnicy pomiędzy kwotą podatku przypadającego od zeznanego dochodu, a sumą zaliczek należnych w myśl ust. (1); podatnicy, którzy jednak mimo ciążącego na nich obowiązku zeznań podatkowych nie złożyli, obowiązani są uiścić w tym terminie kwotę równającą się podatkowi wymierzonemu za poprzedni rok podatkowy, również po potrąceniu zaliczek należnych w myśl ust. (1).

(3) Różnica pomiędzy kwotą podatku ustaloną przez władzę wymiarową za rok podatkowy, a kwotą przypadającą w myśl ust. (2) płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

Art. 25. Upoważnia się Ministra Skarbu do zarządzenia poboru podatku dochodowego od niektórych grup podatników w formie ryczałtu bez ustalania kwoty dochodu w każdym poszczególnym przypadku. Rozporządzenie Ministra Skarbu ustali sposób zryczałtowania podatku oraz terminy płatności.

Dział III.

Art. 26. (1) Podatek dochodowy według przepisów działu niniejszego pobiera się od dochodu osiągniętego z przedsiębiorstw (art. 8 ust. (2) pkt. 3). jeżeli ustalona według przepisów działu II nadwyżka lub suma nadwyżek z tego źródła sprostowana w myśl art. 27 przekracza w stosunku rocznym 400.000 zł.

(2) Jeżeli księgami handlowymi przedsiębiorstw objęte są również i inne źródła przychodów, wyniki wykazane w księgach uważa się za uzyskane z przedsiębiorstw.

Art. 27. W celu ustalenia podstawy opodatkowania według przepisów działu niniejszego od wyprowadzonej według przepisów działu II nadwyżki z przedsiębiorstw odlicza się:

1. ofiary na cele naukowe, kulturalne, oświatowe, sportowe, wyznaniowe, opieki społecznej, dobroczynne i ogólnej użyteczności;

2. podatek dochodowy obliczony według skali art. 18 od nadwyżki lub sumy nadwyżek z przedsiębiorstw.

Art. 28. (1) Podatek wymierza się według następującej skali:

20% od pierwszych zaczętych	100.000 zł	
	ponad	400.000 zł
30% od skolei następnych zacz.	100.000 zł	
	ponad	400.000 zł
40% od skolei następnych zacz.	100.000 zł	
	ponad	400.000 zł
50% od skolei następnych zacz.	100.000 zł	
	ponad	400.000 zł
60% od skolei następnych zacz.	100.000 zł	
	ponad	400.000 zł
70% od skolei następnych zacz.	100 000 zł	
	ponad	400.000 zł
80% od reszty dochodu.		

(2) Podatek pobierany według przepisów działu niniejszego wraz z podatkiem przypadającym według przepisów działu II na nadwyżkę z przedsiębiorstw nie może przekroczyć 80% nadwyżki z przedsiębiorstw stanowiącej podstawę opodatkowania.

Art. 29. Podatek według przepisów działu niniejszego nie zostanie pobrany, a pobrany zostanie zwrócony, jeżeli podatnik przedstawi władzy skarbowej zaświadczenie właściwej władzy przemysłowej, że w roku podatkowym wykonał zalecenia wynikające z planu gospodarczego Państwa w szczególności zaś, że dokonał inwestycyj zgodnych z planem gospodarczym Państwa.

Art. 30. (1) Podatek dochodowy według przepisów działu niniejszego płatny jest w terminie wyznaczonym do składania zeznań.

(2) Różnica pomiędzy kwotą podatku ustaloną przez władzę wymiarową za rok podatkowy a kwotą przypadającą do zapłaty w myśl ust. (1) płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

Dział V.

Art. 38. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1946 r.

Wzorowa szkoła zawodowa w Zakopanem

Delegaci Izby w osobach wiceprezesa Aleksandra Rybki, oraz radców Ludwika Kotlarczyka i Juliusza Giermka wzięli udział w posiedzeniu komisji budżetowej Zarządu Miasta w Zakopanem. Omawiana była sprawa uzyskania pomieszczenia dla mającej się zorganizować wzorowej szkoły zawodowej rzemieślniczej, która obecnie mieści się w szczupłym budynku szkoły powszechnej. Zarząd Miejski wraz z Burmistrzem ustosunkował się bardzo przychylnie do życzeń Delegatów Izby oraz obecnego na zebraniu Dyrektora Szkoły Skawińskiego.

Kursy dokształcające zawodowe dla rzemiosła w Białymstoku

W ciągu sześcioletniego okresu wojny młodzież polska w Białymstoku pozbawiona była szkoły, a w tej liczbie i młodzież rzemieślnicza wykształcenia zawodowego. Liczne rzesze młodzieży rzemieślniczej ukończyły w tych latach termin w warsztatach rzemieślniczych, zdobywając w ten sposób wiedzę fachową, jednakże niepełną, bowiem jako nie poparta pewnymi wiadomościami teoretycznymi i ogólnokształcącymi, chociażby w bardzo ograniczonym zakresie, nie może być racjonalnie wykorzystana. Korzyść z narybku rzemieślniczego przy takim stanie rzeczy zarówno dla rzemiosła jako całości oraz społeczeństwa jest minimalna. Rzemieślnicy tacy, chcąc uzyskać kwalifikacje czeladnicze, a tym bardziej mistrzowskie, muszą swą wiedzę praktyczną uzupełnić wiadomościami teoretycznymi.

Kierując się tymi potrzebami rzemiosła, Instytut Naukowy Rzemieślniczy w Białymstoku jako placówka oświatowa Białostockiej Izby Rzemieślniczej zorganizował 4 miesięczny kurs dokształcający zawodowy. Wykłady odbywają się codzienie za wyjątkiem sobót i niedziel w godzinach popołudniowych (2—3 godziny dziennie) w lokalu przy ul. Jurowieckiej 26.

Podstawowymi przedmiotami kursu są: w pierwszym rzędzie fizyka w ujęciu praktycznym i dostosowana do potrzeb rzemiosła, poszczególne gałęzie wiedzy matematycznej również dostosowane do potrzeb rzemiosła, rysunek zawodowy, technologia specjalna, ustawodawstwo rzemieślnicze oraz jako przedmiot ogólnokształcący język polski. Rękojmią należytego poziomu kursu jest powierzenie przez Dyrektora Instytutu mgr. Nowaka wykładów ludziom znanym ze swej wiedzy fachowej na terenie Białegostoku, jak wiceprezydentowi miasta Lechowi, wizytatorowi Kuratorium O. Sz. Malewskiemu, kierownikowi Szkoły Powszechnej Nr. 15 Kolakowi oraz innym.

Po zapoznaniu się przez kursantów w ciągu pierwszych dwóch miesięcy z przedmiotami ogólnoobowiązującymi wszystkich słuchaczy, nastąpi na dalszym dwumiesięcznym okresie kursów podział wykładów na 3 zasadnicze pododdziały według grup zawodowych rzemiosła — a mianowicie zostaną utworzone odrębne klasy szkoleniowe dla uczni grupy rzemiosł spożywczych, grupy rzemiosł metalowych i grupy rzemiosł włókienniczych.

Dotychczas zapisało się na kurs i uczęszcza na wykłady ponad 50 rzemieślników. — Liczba ta stale wzrasta. Po zakończeniu kursu słuchacze zostaną poddani egzaminom i ci, którzy je złożą z pomyślnym wynikiem, otrzymają zaświadczenia, przewidziane prawem przemysłowym dla kandydatów na czeladników i mistrzów.

Samorząd zawodowy rzemiosła wierzy, iż skoro po kilku miesiącach stanie do samodzielnej twórczej pracy nowy zastęp rzemieślników przy odbudowie Kraju, względnie zaopatrzeniu ludności w chleb i odzież, kurs, zorganizowany przez Instytut Naukowy Rzemieślniczy w Białymstoku spełni swoje zadanie względem Państwa i społeczeństwa.

Należy podkreślić specjalne jeszcze znaczenie kursu dlatego, iż na terenie okręgu białostockiego nie ma dotychczas ani jednej zawodowej dokształcającej szkoły dla rzemiosła, a obecny kurs jest pierwszą tego rodzaju placówką w Białymstoku.

Zapotrzebowanie na artykuły chemiczne

Centrala Handlowa Przemysłu Chemicznego podaje do wiadomości, że zapotrzebowania na artykuły chemiczne mogą być realizowane tylko po cenach komercjalnych. Konkretne zamówienia należy kierować:

Biuro sprzedaży materiałów wybuchowych, Katowice, ul. Warszawska 1.

Biuro sprzedaży produktów węglopochodnych, Zabrze, ul. Zamkowa 1.

Biuro sprzedaży nawozów sztucznych, Gliwice, ul. Górne Wały 24.

Biuro sprzedaży produktów organicznych i farmaceutycznych, Łódź, Sienkiewicza 55.

Biuro sprzedaży produktów nieorganicznych, Gliwice, Zawiszy Czarnego 7.

Biuro sprzedaży produktów tłuszczowych, Gliwice, Matejki 12.

Biuro sprzedaży gazów przemysłowych, Katowice, Kopernika 13.

Biuro sprzedaży farb i lakierów, Gliwice, Dr Styczyńskiego 20.

Biuro sprzedaży wyrobów gumowych i tworzyw sztucznych, Łódź, św. Stanisława 2.

Biuro sprzedaży artykułów chemii stosowanej, Kraków, Pijarska 9.

Artykuły fotograficzne dla rzemiosła

Biuro handlowo-przemysłowe „Industria", Bytom, Moniuszki 4, posiada na składzie bardzo bogaty asortyment wszelkiego rodzaju artykułów fotograficznych, przede wszystkim płyt, błon ciętych i w rolkach, papierów do styków i powiększeń oraz chemikalii pochodzenia krajowego i zagranicznego.

Z uwagi na to, iż na rynku odczuwa się brak towaru, przy bardzo dużym zapotrzebowaniu, pragnie firma umożliwić zaopatrzenie się w materiały fotograficzne zakładom z branży fotograficznej, zarejestrowanym w Izbach rzemieślniczych.

Na żądanie wyśle firma szczegółowy cennik.

Obrady Pow. Związku Cechów w Katowicach

Nadzwyczajne Walne Zebranie delegatów Powiatowego Związku Cechów odbyło się w Katowicach z udziałem przedstawicieli Zarządu Miejskiego i Izby Rzemieślniczej. Po części sprawozdawczej i udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi, dokonano wyboru nowych władz Związku z Władysławem Skoczyńskim, Starszym Cechu zegarmistrzów, złotników, rytowników i optyków — jako prezesem.

W dyskusji jaka się następnie wywiązała poruszono sprawę coraz częściej zdarzających się wypadków usuwania dotychczasowych fachowych kierowników i pełnomocników zakładów rzemieślniczych, będących pod Zarządem Państwowym i wyznaczania na ich miejsce ludzi nie posiadających kwalifikacji zawodowych. Postanowiono zwrócić się z tymi sprawami do Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Następnie omawiano sprawę subskrypcji Premiowej Pożyczki na odbudowę kraju. Wysłuchano sprawozdania komisji specjalnie do tej sprawy wyłonionej spośród rzemiosła z dotychczasowej jej działalności.

Prace organizacyjne rzemiosła Śląsko-Dąbrowskiego

Odbyło się konstytuujące zebranie Cechu Piekarzy i Cukierników na miasto i powiat Głubczyce przy obecności przedstawiciela Izby Rzemieślniczej w Katowicach i kierownika Oddziału Przemysłowego przy Starostwie w Głubczycach.

Na zebraniu tym ukonstytuował się Komitet Organizacyjny ze starszym Cechu Słomskim Sylwestrem i zastępcą starszego Cechu Siwkiem Stanisławem na czele. Komitet ten spełnia normalne zadania Cechu do czasu pierwszego walnego zebrania.

Dzięki powstaniu tej komórki organizacyjnej rzemiosła nie ma już powiatu na Opolszczyźnie, gdzieby nie działały Cechy.

W tym miesiącu planowane jest założenie dalszych cechów w Głubczycach, oraz Powiatowego Związku Cechów na powiat głubczycki. W ten sposób pierwszy najtrudniejszy okres powoływania organizacyj rzemieślniczych w Woj. Śl.-Dąbrowskim będzie można uważać za zakończony.

Kurs Kroju Krawieckiego

Staraniem Cechu Krawców i Krawczyń oraz Dyr. Muzeum Artystycznego w Krakowie, ul. Smoleńsk 9 odbył się miesięczny Kurs Kroju Krawiectwa męskiego i damskiego oraz wojskowego.

Naukę kroju, która stała na wysokim poziomie fachowym, przeprowadził mistrz krawiecki Wincenty Rajpold.

Komisja egzaminacyjna, złożona z mistrzów krawieckich — stwierdziła doskonałe przygotowanie i dużą wiedzę u słuchaczy Kursu. Uczestnicy Kursu przesłali mistrzowi Wincentemu Rajpoldowi pismo z podziękowaniem za tak rzetelną pracę dla dobra słuchaczy i zawodu krawieckiego.

Zakończenie Kursu odbyło się przy udziale Dyr. Muzeum Przemysłu Artystycznego mgr. Magiery, ref. Steca przedstawiciela KOS, oraz starszych Cechu mistrzów krawieckich w osobach Cechmistrza M. Kożucha, J. Stano, E. Bobrownickiego. Po przemówieniach mistrzów krawieckich i słuchaczy Kursu, nastąpiło rozdanie świadectw.

Egzaminy mistrzowskie w Andrychowie

W Andrychowie odbyły się — zorganizowane przez Cech rzemieślniczy w sali gimnazjum — egzaminy mistrzowskie w zawodach: rzeźniczo-wędliniarskim, fryzjerskim, krawieckim, szewskim, ślusarskim, murarskim i kowalskim. Z ramienia Izby Rzem. obecni byli Radca Izby Juliusz Giermek i delegat mgr. Wład. Zieliński. Egzaminy stały na należytym poziomie. Z pośród wielu dobrych sztuk mistrzowskich wyróżniła się szczególnie miniaturowa młocarnia wykonana ręcznie.

Ogółem egzamin złożyło 83 kandydatów.

Na wspólnem przyjęciu radca Izby Rzemieślniczej Juliusz Giermek wręczył dyplomy nowym mistrzom, a następnie w imieniu Komisji Egzaminacyjnej czeladniczej rozdano świadectwa czeladnicze nowym rzemieślnikom. Podnieść należy ruchliwą działalność na polu pracy dla rzemiosła czynnego Cechmistrza dwu zawodów mistrza Stefana Kumali.

W uroczystości wzięli udział Burmistrz miasta Andrychowa z małżonką, dyr. gimn. N. Nowakowski i inni, jak również liczni rzemieślnicy. Następnie odbyła się zabawa z której dochód przeznaczono na potrzeby Cechu.

Zebrania rzemiosła w Chrzanowie

Na Zebraniu członków zarządów cechów w Chrzanowie, omawiano sprawę szkolnictwa, ważną na tym terenie ze względu na dużą ilość uczni. Przy omawianiu spraw podatkowych wyłoniła się kwestia dokształcania mistrzów w buchalterii, która została z entuzjazmem przez rzemieślników przyjęta. Kursy buchalterii rzemieślniczej podjął się zorganizować kierownik Szkoły dokształcającej zawodowej Zawada.

*

W Chrzanowie odbyło się Walne Zebranie Delegatów Cechów w liczbie 19, a to z Chrzanowa, Jaworzna i Krzeszowic, którzy wybrali jednogłośnie dotychczasowego Prezesa Ignacego Kurka i nowy skład Zarządu Powiatowego Związku.

Kongres rzemiosła zabrskiego

W sali Filharmonii w Zabrzu pod przewodnictwem Prezydenta miasta Dubiela i dyrektora Izby mgr. Gorywody odbył się kongres rzemiosła zabrskiego, który zgromadził około 500 rzemieślników. Referaty wygłosili dyrektor Izby, rzemieślnicy, prezes Związku Cechów Plebańczyk i starsi cechów Ślusarek i Drajkoper.

W ożywionej dyskusji poruszono aktualne zagadnienia rzemiosła a w szczególności kwestię surowców, aprowizacji, pożyczki premiowej oraz przejęcia na własność warsztatów z T. Z. P. Wyczerpujących odpowiedzi udzielali dyrektor Izby oraz mgr. Kempa, przedstawiciel Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojew. Śląsko-Dąbrowskiego.

Odśpiewaniem hymnu państwowego zakończono Kongres.

W uchwalonych rezolucjach rzemieślnicy domagają się przede wszystkim obniżenia świadczeń skarbowych i socjalnych a w szczególności dostosowania zaliczek na pożyczkę premiową, przyznanie rzemieślnikom kart żywnościowych I. kategorii oraz rychłego uregulowania kwestii własności warsztatów poniemieckich.

Chałupnictwo w Żywieckim

Długotrwała wojna i okupacja naszych ziem przez wroga przyniosła wiele strat we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego kraju. Ucierpiał też wówczas niemało i przemysł chałupniczy, a także domowy i ludowy.

Chałupnictwo — po macoszemu traktowane u nas przed wojną i wyzyskiwane — w okresie okupacji wiodło nadal swój mizerny żywot, na jaki mu tylko bieg wydarzeń zezwalał. Sporo jednak placówek niemcy zlikwidowali.

Po ciężkim okresie wojny i okupacji na terenie 12-tu gmin powiatu żywieckiego — obraz rozwoju chałupnictwa przedstawia się obecnie w ten sposób:

W Żywcu przemysł chałupniczy prawie nie istnieje.

W Suchej, gdzie przed wojną był on dość silnie rozwinięty (zwłaszcza bednarstwo i koszykarstwo), panuje zastój.

Na terenie gminy Gilowice w gromadzie Kocierz wyrabiają miotły. W samych Gilowicach: bednarstwo, stolarstwo, kołodziejstwo i — ostatnio zorganizowane — koszykarstwo. W lutym, dzięki usilnym staraniom Gminnego Komitetu Opieki Społecznej został otwarty kurs koszykarstwa, który prowadzi kier. szkoły powszechnej Mieczysław Weber. Projektowane jest uruchomienie warsztatów koszykarskich. Potrzebne są narzędzia do cięcia wikliny i odpowiednie fundusze. W ten sposób znajdą zatrudnienie ludzie (kaleki, inwalidzi, sieroty), którzy nie są zdolni do innej pracy. Poza tym istnieje tu przemysł domowy tkacki, dobrze swego czasu rozwinięty, a zniszczony przez niemców jak i Szkoła tkacka w Rychwałdzie.

W Łodygowicach chałupnictwo słabo rozwinięte. W gromadzie Zarzecze pracują koszykarze, jednak brak zbytu, jakkolwiek ostatnio sytuacja się poprawiła. Z przemysłu domowego należy wymienić trykotarstwo, które jednak pokrywa własne zapotrzebowanie gminy. Są możliwości jego rozwoju, ale stoi temu na przeszkodzie brak surowca.

W Jeleśni chałupnictwo istniało przed wojną. Niemcy jednak zdusili jego rozwój (samodziały góralskie, wyrób zabawek).

W Milówce wyrabia się szpilki z drzewa do kiełbas i kiszek.

W Sporyszu w gromadzie Tresna wyrabiają miotły na eksport.

Na terenie gminy Stryszawa chałupnictwo dobrze się rozwija (bednarstwo, koszykarstwo, wyrób zabawek) niemal we wszystkich gromadach. Wyroby wywozi się do innych powiatów na sprzedaż lub odstępuje kupcom za produkty żywnościowe. Zabawki dla dzieci wyrabiają w Lachowicach i Stryszawie. Przemysł domowy tkacki słabo rozwinięty. Możliwości rozwoju bednarstwa i koszykarstwa duże, ale brak drzewa i żelaza obręczowego oraz narzędzi utrudnia jego rozwój.

W Ślemieniu istnieje chałupnictwo, zwłaszcza w gromadzie Las, gdzie zajmują się bednarstwem (40 bednarzy). Są duże możliwości rozwoju, jednak i tu brak drzewa, żelaza obręczowego i... rynku zbytu.

Tam jednak, gdzie on istnieje i gdzie niejeden chłopski zapoznany talent daje wyraz swym domorosłym uzdolnieniom, należałoby pospieszyć z pomocą.

Tadeusz Sierosławski
Referent org.-insp. PKOS

Redakcja i administracja, Kraków, Rynek Główny 22/II p., tel. 548-45/46. Wydawca: Izba Rzemieślnicza w Krakowie.

Redaguje: Komitet Redakcyjny. — Druk: I Drukarnia Państwowa, Kraków, Wielopole 1. M—05800